

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Översänds till ju.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till ju.da@regeringskansliet.se

Stockholm 2025-01-16

Remissvar avseende utkastet till lagrådsremiss ”Datalagring och tillgång till elektronisk kommunikation”, Ju 2024/02286

Inledning

Bahnhof AB (”Bahnhof”) är en av Sveriges största Internetoperatörer och tillhandahåller bredbandstjänster till mer än 477 738 privatkunder. Bahnhof har varit och är part i rättsliga processer mot Post- och telestyrelsen som rör datalagring och myndigheters tillgång till lagrade data. Bahnhof är inte motståndare till datalagring i och för sig, men anser att både omfattningen av lagringen och myndigheters inhämtning av lagrade uppgifter måste vara grundade på objektiva skäl som är förenliga med rättsstatliga krav på proportionalitet och internationella fördrag, framför allt EU-rätten.

Bahnhofs inställning

Bahnhof avstyrker förslaget till lagstiftning enligt utkastet till lagrådsremiss (Utkastet). Bahnhof utvecklar skälen för sin inställning i avsnitten nedan.

Föreslagna regler om masslagring p.g.a. säkerhetshot bör inte införas utan samtidig reglering av riktad lagring

EU-domstolen har i flera domar tydligt fastslagit huvudregeln att datalagring för brottsbekämpning i form av generell masslagring av uppgifter från samtliga abonnenter inte är i överensstämmelse med grundläggande regler om mänskliga rättigheter i EU-stadgan. Det enda undantaget från denna huvudregel som EU-domstolen godtagit är om det föreligger ett allvarligt säkerhetshot mot ett EU-medlemsland och lagringen sker under stränga villkor, se t.ex. SpaceNet- målet C 793/19 och C 794/19. Som huvudregel för datalagring för brottsbekämpning förespråkar EU-domstolen i stället s.k. riktad lagring.

I utredningen "Datalagringen och åtkomst till elektronisk information", SOU 2023:22 (Utredningen) konstaterar man att det svenska regelverket för datalagring för brottsbekämpning, som bygger på generell masslagring, inte uppfyller EU-domstolens krav och därför inte är förenlig med EU-rätten, se t.ex. sid 177ff. Utredningen föreslår därför, om än motvilligt, att datalagring för brottsbekämpning som huvudregel ska ske genom riktad lagring. Som undantag från denna huvudregel föreslår Utredningen, i enlighet med EU-domstolens uttalanden, att det införs regler om generell masslagring i det fall Sverige utsätts för ett allvarligt säkerhetshot.

I Utkastet föreslås regler om generell masslagring till skydd för Sveriges säkerhet som i stora delar bygger på Utredningens förslag. Däremot föreslås inga regler om riktad lagring trots att relativt lång tid har förflutit sedan Utredningen framlade sitt betänkande. Några skäl till varför regler om riktad lagring inte föreslås utvecklas inte i Utkastet. Inte heller nämns om det finns några överväganden i fråga om, när och hur regler om riktad lagring kan komma att föreslås. Frånvaron av förslag och skälen till detta väcker frågor om några förslag om riktad lagring överhuvudtaget kommer att föreslås.

En följd av förslaget i Utkastet, om det förverkligas, är att Sverige kommer att ha två typer av generell masslagring för brottsbekämpning, dels den generella masslagring som sker enligt nuvarande regler, dels en generell masslagring som ska ske p.g.a. ett nationellt säkerhetshot. Skillnaden blir att lagring p.g.a. ett nationellt säkerhetshot kräver ett mer omständligt förfarande och kommer att omfatta något fler lagrade uppgifter och att lagring av uppgifter kommer att ske under något längre tid. I enlighet med EU-domstolens uttalanden och Utredningens förslag ska regler om generell masslagring p.g.a. säkerhetshot ses som undantagsregler till regler om riktad lagring, inte som ett komplement till redan befintliga regler om generell masslagring. I Utkastet redovisas inte några skäl för att de uppgifter som nu lagras enligt det befintliga systemet för generell masslagring inte skulle vara tillräckliga för att bekämpa säkerhetshot mot Sverige eller varför det är motiverat att införa ett omständligt beslutsförfarande och för operatörerna dyrbara kompletterande system som kräver lagring av uppgifter som i allt väsentligt redan lagras i det befintliga systemet. Mot denna bakgrund anser Bahnhof att det inte är motiverat med ett särskilt system för masslagring p.g.a. säkerhetshot så länge nuvarande regler om generell masslagring gäller. Om den befintliga generella masslagringen skulle ersättas med ett system om riktad lagring i enlighet med EU-domstolens uttalanden kommer frågan om lagring p.g.a. säkerhetshot i ett annat läge.

Abonnemangsuppgifter

Bahnhof har i sitt remissyttrande över Utredningens förslag framhållit att begreppet abonnemangsuppgift bör utmönstras ur regelverket för datalagring. Bahnhof vidhåller sin

ståndpunkt. Utöver vad Bahnhof redan har anfört i det tidigare remissyttrandet vill Bahnhof framföra följande.

I Utkastet, sid 33, erkänns att begreppet abonnemangsuppgift är svårt att definiera i lagtext vilket borde tala för att begreppet ersätts med en uppräknning av de uppgifter som faktiskt avses. Om ett begrepp är svårt att definiera i lagtext borde det vara svårt att definiera i vilken annan text som helst. Begreppet saknar också motsvarighet i det EU-rättsliga regelverket. En noggrann definition är viktig, inte minst p.g.a. att de uppgifter som anses vara abonnemangsuppgifter kan inhämtas av en rad myndigheter på vaga grunder och utan förhandsprövning av domstol enligt 9 kap. 33 § LEK. Problemet med begreppet abonnemangsuppgift ställs på sin spets när det gäller klassificeringen av ip-adresser. I Utkastet, sid 32f, nämns att det bl.a. i förarbetena till LEK uttalas att ip-adresser ska anses vara uppgifter om abonnemang. Frågan om klassificeringen av ip-adresser, liksom frågor om myndigheters tillgång till och användning av lagrade ip-adresser har behandlats av EU-domstolen bl.a. i domen den 30 april 2024 i mål C 470/21, Quadrature du Net II, med hänvisning till tidigare praxis, fastslagit att ip-adresser är trafikdata (p. 60 i domen). Följaktligen bör ip-adresser även enligt svensk lagstiftning betraktas som trafikdata och inte något annat, vilket medför att skyldigheterna att lämna uppgifter enligt 9 kap. 33 § LEK inte längre ska omfatta ip-adresser.

Sanktionsavgifter

I Utkastet föreslås, i enlighet med Utredningens förslag, att sanktionsavgifter införs för de operatörer som inte uppfyller sina förpliktelser när det gäller datalagring. Bahnhof motsätter sig införandet av sanktionsavgifter. Några skäl för att eventuella brister i lagringsskyldigheten inte skulle kunna hanteras inom ramen för PTS tillsyn och befogenheter att besluta om t.ex. vitesförelägganden har inte redovisats. Införandet av sanktionsavgifter kan därför lätt uppfattas som ett utslag av onödigt repressiv bestraffningsiver. En följd av att det befintliga regelverket om generell masslagring kommer att bestå med nuvarande förslag, utan att ersättas av regler om riktad lagring, är att en operatör måste bryta mot EU-rätten för att undvika sanktionsavgifter. En sådan ordning ter sig märklig.

Bahnhof AB

Jon Karlung, VD